

Forfatter: Larsen, Karl

Titel: Kvinder

Citation: Larsen, Karl: "Kvinder", i Larsen, Karl: *Kvinder*, Gyldendalske Boghandels Forlag, 1889, s. 119. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-larsenk_02-shoot-idm139822170972224.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Kvinder

Femte Scene.

(Johan lukker Døren op for Bankier Veilchenthal, der træder ind med en dyb Kompliment; studser et Øjeblik ved at se Obersten og Fruen. Han er moderne paaklædt, høj Hat, Handsker, Overfrakke.)

VEILCHENTHAL.

Hm! Undskyld, men jeg troede, jeg havde truffet Hr. Lieutenanten alene, (med dyb Kompliment.) Hr. Oberst! Fru Oberstinde!

WILLIBALD.

(med en Haandbevægelse).

Det er Hr. Samuel Veilchenthal fra Berlin.

VEILCHENTHAL.

(noget trykket ved Situationen).

Ja, maaske jeg kommer til Ulejlighed, jeg kan saa godt komme igen ... (mod Willibald) om en lille halv Times Tid maaske, hvis det convenerer?

WILLIBALD.

Nej, Hr. Veilchenthal. Jeg beder Dem blive. Tag Plads.

120

VEILCHENTHAL.

(sætter sig).

Ja, jeg havde jo netop Forretninger i Bernburg, saa havde jeg to Timers Ophold her i Byen til Iltoget, og saa tillod jeg mig ...

WILLIBALD.

(mod Obersten).

Hr. Veilchenthal er kommen hertil for at træffe Aftale med mig om eventuelle Betalingsmaader af en Gæld, som jeg er ham skyldig. Den er 38,000 Mark stor.

FRUEN.

Det er ikke muligt, Willibald!

OBERSTEN.

38,000 Mark?

VEILCHENTHAL.

(farer halv forskræmt op fra Stolen, forsøger at smile og siger i en Slags beroligende Tone).

36,500 Mark, Hr. Oberst, 36,500 Mark. Det er blot 38,000, forsaavidt Beløbet ikke kunde afvikles nu den første, men vi skulde blive nødte til at prolongere (sætter sig atter og ser spejdende paa Obersten. og Fruen). Og dersom Summen maaske skulde kunne betaales straks — skal jeg gærne overfor Hr. Lieutenanten være villig til at gøre op pr. den lste, denne Maaned.

121

FRUEN.

Betale 36,500 Mark! —

VEILCHENTHAL.

Ja, eller maaske et større Afdrag?

FRUEN.

Du arvede jo kun 10,000 Mark efter Onkel Heinrich.

VEILCHENTHAL.

Dem har Hr. Premierlieutenanten punktlig betalt mig; jeg modtog en Anvisning dengang straks i Terminen.

FRUEN.

Dem har Du betalt ham!

OBERSTEN.

(mod Willibald).

Det er vel Fru von Aksajeff, som har faaet de Penge.

WILLIBALD.

Hun fik dem, Fader. Det vil sige 10,000 Mark; Resten er Renter og Prolongationer.

OBERSTEN.

(opfarende, imod Veilchenthal).

Og De nærede slet ingen Betænkeligheder ved at laane et ungt og uerfarent Menneske en saa anselig Sum Penge?

122

VEILCHENTHAL.

Jo, Hr. Oberst. Det gjorde jeg rigtignok. Det var jo en meget betydelig Risiko.

OBERSTEN.

Ja paa den har De vist tænkt tilbørligt.

VEILCHENTHAL.

(ivrig).

Jeg forsikrer Dem, Hr. Oberst, ikke mere end tilbørligt. Jeg har virkelig stillet mig yderst kulant overfor Hr. Lieutenanten. Vi havde jo oprindeligt afsluttet paa eet Aar, Hr. Oberst, og i Efteraaret var det allerede fire, og saa er jo Hr. Lieutenantens Onkel død i Mellemtiden.

OBERSTEN.

Ja, og alle hans gamle Onkels Penge gav min Søn jo Dem.

VEILCHENTHAL.

Ganske vist, Hr. Oberst, Gud bevares. Men man havde jo rigtignok ment, at Hr. Baronen havde interesseret sig ganske særligt for Hr. Lieutenanten. — Ja, jeg mener, det havde Hr. Baronen jo ogsaa, men der var jo saa mange velgørende Stiftelser og Anstalter, som Hr. Baronen saa smukt havde betænkt ...

123

OBERSTEN.

Naa, De havde vel spekuleret paa mere efter Baronen. — Og Du med, Willibald?

WILLIBALD.

Jeg havde desværre været nødt til at haabe paa mere.

OBERSTEN.

Ja, det forstaar jeg. —

VEILCHENTHAL.

Ja, ikke sandt, Hr. Oberst. Det var en betydelig Skuffelse, det var det virkelig. Og jeg har haft store Tab

og svære Udgifter af min Familie. Vi har haft saa megen Sygdom; i Fjor maatte vi ligge ni Personer hele Højsæsonen i Carlsbad, og det er jo ganske skrækkeligt, som de benytter sig af Lejligheden til at flaa Folk dernede. Jeg fornyede meget nødig Laanet for Hr. Lieutenanten dengang.

OBERSTEN.

Men De har dog næppe gjort det uden Vederlag!

VEILCHENTHAL.

Man maa jo beregne sig en passende Avance, Hr. Oberst, det er jo i enhver Forretning. Men kontante Penge, dem kan man have Brug for 124straks; og saa er der Risikoen. Den bliver jo følgelig bestandig større. Jeg forsikrer Dem, Hr. Oberst, at havde det ikke været Familien von Rathen, saa havde jeg aldrig gjort det.

OBERSTEN.

Hvad mener De med det?

VEILCHENTHAL.

Jeg mener, at jeg skylder Familien von Rathen meget.

OBERSTEN.

(mod Willibald).

Hvad siger den Mand?

VEILCHENTHAL.

Ja, undskyld, Hr. Oberst, men det gør jeg virkelig. Min Familie hører hjemme i Pleschin, der boede jeg som ung Dreng hos min gamle Fader. Han gjorde Forretninger paa Landet. Og det var jo dengang i de urolige Tider, og der blev snakket saa meget om Tyskere og Polakker o. s. v., og Bønderne var ophidsede, og det var meget os Handelsfolk, det gik ud over. Og saa tror de jo altid, at vi .. Jøder har noget. Det begyndte paa Landet, men saa kom det ogsaa ind til Byen. Men dér var jo Militæret. Og Hr. Oberstens Hr. Fader ... salig Hr. Fader ... stod ved det 21de Infanteriregiment den Gang.

125

OBERSTEN.

Og hvad saa?

VEILCHENTHAL.

Ja, saa dengang, de stormede vort Kvarter, Pøbelen, og de havde brudt vore Butiker op, og min gamle Fader havde de slæbt ud paa Gaden og os Børn med, og imedens vilde de sprænge vore Magaziner — saa kom netop Hr. Capitainen med sit Kompagni. Og de maatte slaas dygtig med dem, de saarede flere af Folkene og to Underofficerer med Stene, og der var en Lieutenant, som de rev Hjelmen af ... men min gamle Fader befriede Hr. Capitainen selv. Og min Fader sagde altid: Husk paa den Hr. Officer, Samuel, han hed von Rathen. Han har reddet vor Ejendom — og det har jeg ogsaa gjort.

OBERSTEN.

Ja, saadan har De husket paa det, at De hjalp min Søn til at styrte sig i Ulykke.

VEILCHENTHAL.

(med Liv).

Jeg har laant Hr. von Rathen til en billigere Rente end noget andet Menneske. Fem og tyve Procent, Hr. Oberst, det er en lav Rente i den Slags Forretninger, og jeg har handlet under Usance ved Prolongationerne.

126

WILLIBALD.

Hr. Veilchenthal har været saa hensynsfuld imod mig, Fader, som man kunde forlange det af ham.

VEILCHENTHAL.

Ja, er det ikke sandt, Hr. Lieutenant?

Var der maaske nogen anden i hele Berlin, der vilde have laant Dem, Hr. Lieutenant, paa de Betingelser.

WILLIRALD.

Jeg tror det ikke.

VEILCHENTHAL.

Der hører De selv, Hr. Oberst, Fru Oberstinde.

FRUEN.

Og kan De ikke forstaa, det havde været det bedste, om han ikke havde kunnet faa Deres Penge at laane? De 10,000 Mark havde vi vel endda kunnet skaffe til Veje.

VEILCHENTHAL.

(med et indsmigrende Smil).

Men Hr. Lieutenanten kunde jo netop ikke saa godt gaa til sine Forældre. Det er jo nu engang saadan med den Slags smaa, galante Æventyr. — Det var mig, som hjalp den unge Herre.

Naturligvis mente jeg ogsaa eventuelt at kunne finde nogen Støtte hos den udmærkede Familie —
127som glæder sig ved de allerfortræffeligste Forbindelser.

OBERSTEN.

(ret og knap).

Saafremt De maatte have noget mere at tale med min Søn om, maa jeg bede Dem gaa over paa hans Værelse.

VEILCHENTHAL.

(rejser sig).

Saa gærne, Hr. Oberst, (ser paa sit Uhr) Der er for Resten meget knap Tid. (mod willibald) Jeg ved ikke, Hr. Premierlieutenant? ...

WILLIBALD.

(med et Blik mod Uhret over Skrivebordet).

Jeg kommer til at skrive Dem til, Hr. Veilchenthal. Jeg skal skrive endnu i Aften.

VEILCHENTHAL.

Men det bliver bestemt, Hr. von Rathen, ganske bestemt. De ved, jeg maa vide, hvordan vi kan arrangere det af Hensyn til en anden Forretning.

WILLIBALD.

De har bestemt Brev.

VEILCHENTHAL.

Mange Tak, Hr. Premierlieutenant. (med dyb Kompliment) Hr. Oberst, Fru Oberstinde! (Obersten og 128Oberstinden hilse ganske let igen) Hr. Premierlieutenant! (Willibald hilser.) (Veilchenthal gaar henimod Døren, som ingen følger ham til, bukker endnu engang, gaar ud.)